

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kór., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A társadalom parazitái, bogarai.

A nihilisták, anarkhisták. Pusztítsuk ki ezeket.

Írta: HALMY GYULA.

A természettudósok állítása szerint minden állatnak, minden növénynek meg van a maga élősdije.

Ezek az ugynevezett paraziták — mint egy észrevétlenül körül fogják az illető állatot, vagy növényt, s lassan-lassan, de biztosan kiszívják az életerejét s a tünődő szociológus erre azt mondja: boldog a virág, mert annak csak egy fajta élősdije van; de az emberi társadalomnak — fájdalom! több van, mert a proletárok, páriák, svihákok, stréberek, pániperdák, naplopók minden faja megtámadja a társadalmat úgy gyökerében, — mint virágjában egyaránt.

A társadalom e parazitái ellen sokkal nehezebb a védekezés, mint pl. a filokszera ellen, mert ezt egy jó adag szénkénnel hetediziglen ki lehet irtani.

Évezredek óta keresztül hasztalan fáradtak a társadalom orvosai s nem találták fel azt az orvosságot, amellyel meglehetne szabadítani a társadalmat a sok, mindenféle szípolytól.

Különösen nálunk: Erdélyben itt van a sok sátoros cigány s az egész országban a verklis, a koldus, a csavargó, vándorló, csirkefogó, zsebmetsző, kerítő, vásári tolvaj, kasszabetörő és még sok-sok „policájvidrig“ alak.

Évezredek óta annyi gondot adott a társadalomnak, hogy mai napig sem birta csak némileg is megtenni a védekezés sikeres módját velük szemben.

Itt van nálunk a cigánykérdés! Ez valóságos tengerikigyója a közrend orvosainak. Mi mindent kitaláltak már az

emberek, hogy letelepítsék, munkára kényszerítsék és a társadalom hasznos tagjaivá tegyék ezeket a vidám lelkű, enyveskezü, renyhe, dologkerülő, mihaszna alakokat. Ez mind hasztalan!

Ők megmaradtak ma is a régi paradicsomi állapotban. Hazájuk széles a világ! Hol itt, hol ott ütik fel sátraikat a környékbeli tisztas honpolgárok legnagyobb rémületére.

Mert ahol ők megtelepesznek, ott azután megindul a lopás, kezdve a csirkétől fel egészen a lóig és a cimeres ökörig. Ellopnak mindent, ami csak lopható. Kártyavetés, jóslás és apró fém-munkák árulgatásának örve alatt behatolnak egyes házakba, kilesik, hogy mit lehetne elcsizelni s ezért az éj leple alatt el is mennek.

A büntetőtörvény velük szemben csaknem hatálytalan, elvesziti élet, minden erejét. Letagadja a csillagot az égről, hazudik, s képtelenebbnél képtelenebb mesékkal áll elő és sokszor kivágja magát.

Nézetünk szerint az egyedüli mód, hogy megszabaduljunk tőlük, ha összefognánk őket és kihordanánk mind — Afrikába! Ott talán még lenne belőlük valami, mert ott ma még a lopásból is meg lehet élni! Hogy miféle alak a verklis, azt akár ne is mondjuk. Kintorna? Kintorna a fülnek! Egyszerűen be kellene vonni a humanizmus szent nevében mindenféle verkli engedélyt — a legközelebbi háborúig.

Ezekkel az alakokkal szemben olyan forma a helyzetünk, mint a Mahomed

koporsójáé, mely az ég és a föld között lebeg.

Ugy ebben a kérdésben, mint már egyebekben is, még mindig a község és város határai között mozgunk és nem tudunk még egy és fél év lefolyása alatt fölemelkedni a város piederstáljára, mert még mindig bizonyos községies nemtörődömség, falusias jelleg vonul végig városunk háztartásán.

Egy cseppet sem látjuk, hogy Fogaras tényleg rendezett tanácsu város lenne s ezek mellett még szabad királyi városnak óhajtanánk magunkat tituláltatni. Ugy ne járjunk ezzel mint az egyszerű kisasszony, aki paraszt származása dacára folyton tanult: németül, franciául, zongorázni, urias szoknyákban járt, de hiába, mindezek ellenére nagyon leritt róla az ősi szokás, a test, amely a lélek tükre s nem tagadja meg a származást!

Jó volna, ha úgy tehetnénk, mint Prokrutesz, aki a hozzá betérőket mind egy ágyba fektette s aki hosszabb volt a fekvőhelyénél, annak a lábát lenyeste egy bárdal, aki pedig kisebb termetű volt, azt erőszakkal kinyújtotta, míg az ágyba beillett. Csak hogy a város, a társadalom nem Prokrutesz ágya ám? Hanem olyan, mint a szűk cipő, melyben ha a láb szorong, lassan-lassan, de biztosan egyre nőnek a tyukszemek: társadalmunk bogarai, parazitái.

Fájdalom! nálunk ipar, kereskedelem, tudomány, irodalom, közélet mind a kicsinyeskedés sulya alatt nyög, mert

Izr. gyerekek koszt- és szállásra felvétetnek

INTELLIGENSEBB IZR. CSALÁDHOZ!

Hirsch Mórnál,

: VASUT-UTCA 5. SZÁM ALATT. :

Értekezhetni a családnál:

sok a parazita s kevés az igazi képzett ember.

Érdeklődünk egymás családi viszonyai iránt, más szemében meglátjuk a szálkát, a magunkéban pedig a gerendát sem!

Kicsinyes, személyi ügyek foglalkoztatják a köröket, a társadalmi állás s főleg a pénz, a vagyon, a foglalkozás irányítja a tetteket.

Fennhéázók, pöffeszkedők vagyunk!

Mihelyt valaki eltüsszenti magát, azt rögtön meghalljuk s olyanok vagyunk mint a monokhordon, amely a legkisebb pók mozdulását is óriási zörejeknek adja vissza!

Nem azt nézzük, bíráljuk, mit tesz, dolgozik valaki, hanem hogy ki az, aki szemben áll velünk!

A vagyon, társadalmi állás mind olyan érdem, mely előtt akkor is csak mély hódolattal kell meghajolni, ha baklövéseket követ el.

Alázatos bókolás, szolgálai meghunyászkodás gyönyörködteti a szemlélőket! De míg a sors kegyeltjeivel szemben ilyen: „lojális az eljárás, addig más oldalról valósággal kéjjel ütnek végig a hátukon azoknak, akik mellett se pénz, sa hatalom nincs! Itt már nézik, bírálják: „a munkát!“ Az elismerés vajmi vékonyan csepeg, hanem annál több az ócsárlás, a tönkresilányítás!

Itt azután jól lakik a kis falusi szellem, ott tömi magát tele, falánkul habzsolva abban, amit magától megvont más helyen! Ez az oka, hogy intézményeink nem tarthatnak lépést a korrallal,

bilincseket vernek rá a kis városias lelkék szokásai — szegény embernek nem lehetnek eszméi, elvei. Azok, „szegény egerek!“ Hallgassanak!

Tehát külön privilégiumot kell szerezni, ki kell bérelni a társadalmat a nagy eszmék kolportálására, azt a szegény embereknek nem adják!

Ritka az igazi szó, mert doronggal megy neki az ósdi elfogultság, a kicsinyeskedés, a társadalom e rákfenéje, a mely nem türi a világgosságot!

Ettől a parazitától, kicsinyeskedő személyeskedéstől kellene megszabadítani társadalmunkat, mert ahol ez felüti hidra fejét, ott összhangot, békét ne keressünk, csak folytonos torzalkodást, surlódásokat, diferenciák kiegyenlítését stb.

Hogy tehát társadalmunk bogarait, parazitáit, az anarkhistákat, nihilistákat hogyan lehetne kipusztítani a társadalom testéről, azt hisszük — nem csalódunk akkor, ha azt a herculesi munkát a helyi sajtó, a lap hasábjaira bizzuk, hogy az végezze komolyan és határozottan feladatát az összes tollforgató munkatársak közreműködésével!

Ostorozni kell folyton az ilyen alakokat, meg kell törni, szegényíteni őket, hogy menjen el kedvük még az élet-től is!

S hogy ezt a sajtó megtegye, hogy ne kunkátoroskodjék, hogy rá mutasson a kicsinyeskedésekre, a személyi kultuszon alapuló léhaságokra, a munka cifra palástjába burkolt ürrességekre, a nemzetiségek összeolvadására, békés együttműködésére, ezt követeli a fejlődés, a

haladás szelleme, mely Fogaras város előtt égő szövétnekkel halad előre, mint a folytonos, békés és becsületes munka a fölvilágosodottság Luciferje!

Fogaras város fejlődése.

Irta: Zankó Emil.

E lapok hasábjain a fenti cím alatt már több cikk látott napvilágot s megvagyok győződve arról, hogy valamennyinek íróját városunk fejlődése, előhaladása és felvirágozása iránti meleg érdeklődés vezette.

Hogy városunk fejlődése ée virágzása minden egyes polgárának hő óhajtása, azt nem csak hiszem, hanem határozottan tudom is, hogy városunk tanácsának, irányító egyéneknek egyedüli és mindenekelőtti célja, arról pedig teljesen meg vagyok győződve.

Fejlődnie kell e városnak az bizonyos, mert különben a modern kor színvonalára nem emelkedhetik, azon meg nem állhat, feladatának meg nem felelhet, adózó polgárainak igényeit, szükségait ki nem elégítheti.

De hogy városunk fejlődhessen, hogy modern, rendezett várossá válhasson, arra nézve nem elegendő hangzatos jelszavaknak üres kürtölése, hiu ábrándok és légvárak szövése, keresztül vihetetlen terveknek mindennapi kigondolása, a poros aktáknak malm módjára való leörlése, hanem oda úgy a város előljáróinak, mint képviselőtének komoly, önfeláldozó munkálkodása szükséges, amelyet hasonló komoly, higgadt munkálkodással, a jó és nemes iránti önzetlen érdeklődéssel, a közérdek iránti tántoríthatlan lelkesedéssel kell támogatnia magának a polgárságnak is.

Én Fogaras fejlődését nem terjeszkedésében látom. A terjeszkedés még nem a fejlődés mértéke, mert hiszen egy város fejlődését nem annak területi kiterjedéséből, itélem meg. Én Fogarast, az általa mai na-

T Á R C A.

Reminiscenciák.

Hogyan látott napvilágot a „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos“ és a „Gyöngéd volt az én szerelmem“ című magyar nóta.

A „Fogaras és Vidéke“ számára
Irta: Halmy Gyula.

Azt hiszem, hogy szolgálatot teszek a magyar zeneirodalomnak akkor, ha a:

„Tavaszmúlt a rózsának

Lehullott a szép virága,

Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos,

Lesz hazádnak szabadsága“ stb. . . .

továbbá:

„Gyöngéd volt az én szerelmem“ kezdetű, örökbecsű szép nóták dallamainak születését, keletkezését megírom.

Az előbbinek a szövegét! Pósa Lajos, dallamát pedig: Lányi Ernő, a magyar zeneirodalom egén a legfényesebben tündöklő csillag s a most is élő lánglelkű zeneköltő írta, aki jelenleg Szegeden zeneigazgató. Az utóbbinak a szövegét Tóth Kálmán, dallamát pedig Papp Dezső, a művész zongorista, az országos híre miskolci dalegylet volt kiváló karmestere szerezte, — aki azonban már régen elhalt, — ha jól emlékezem — 1886-ban Miskolcon.

Mind a két szép magyar dalnak a születési helye: Miskolc.

Lányi Ernő abban az időben a 80-as évek elején az egri székesegyháznak volt a karnagya s az egri dalkör vezetője, ki azonban nagyon sokat megfordult akkor Miskolcon, az ő lelki, testi kedves jó barátjánál: Papp Dezsőnél, a ki szintén kiváló zeneköltő volt s virtusz zongorista sakkista. Távolról, messze állt a sakkzó asztaloktól s mással beszélgetve dirigálta a figurákat s így is megverte mindig az ellenfelét, hát ha még ha oda figyelt!?

Egyszóval lángeszű ember volt, zseni, de mint az olyan emberek szoktak a végletekig menve könnyelműn, akinek a családja nagyon sokat koplalt odabaza az ő zenei kvalitásainak az előnyére, mert olyankor zongorázva, énekelve három napig sem láthatta otthon a családja, hol kávéházakban, hol pincészoarékön vett részt. Népszerű közkedvelt ember volt, jó ivó pajtás.

A 80-as évek elején indult meg Miskolcon a „Borsodmegyei Lapok“ melynek Buthy Lajos, központi főszolgabíró s majd egy napig vármegyei főjegyző — mert ekközben szívszélhűdés érte — volt a felelős szerkesztője.

Az akkori író gárda: Rutkay Menyhért végzett jogász, ref. orgonista kántor, kitűnő tollu ember, később a „Szabadság“ fel. szerkesztője, Tóth Pál felső leányiskolai igazgató, neves költő, Simon Pál — Kun Bertalan miskolci ref. püspök öccse — ügy-

véd, költő, Apostol Bertalan szirmai ref. lelkész, költő, meg jó magam mint aféle pöéta ember, kontár író én is tagja voltam az akkori írói nemzedéknek, — belső munkatársai a „Borsodmegyei Lapok“-nak.

Mikor a lapot kiadtuk, elmentünk a: „Tüzoltó“ című kávéházba s ott beszéltek meg, hogy ez vagy az a szám mennyit ér? jól van-e szerkesztve stb.

Együtt mulattunk akkor a „Tüzoltó“-ban: Papp Dezső, Rutkay Menyhért, Birhy Lajos, Simon Pál és jó magam, mint aféle kezdő „ujdondasz“, riporter, akit „kisköltőnek“ csufoltak a nagyok.

Abban az időben: Radics Vilmos volt a híres cigány primása a miskolci bandának, aki később Budapestre került, ahol most fia: Radics Béla, az akkor még, csak kezdő, fiatal primás — szintén Budapesten most az első cigány primásnak egyike.

Az öreg Radics nagyon szerette az írói, bohém társaságot, akiknek nem pénzért játszott ugyan, de mint zeneértő s maguk is zenész emberek, a pompás hegyaljai boroskák mellett isteni elragadtatással hallgatták s élvezték nyirettyűjének a főszege dallamát akkordjait. Óriási fokra hágott fel a kedv s a nap már utjait éppen föld övünkön járta, körülbelül 8 óra reggel, lehetett, mikor egyszerre betoppant közénk: Lányi Ernő aki Egerbői rándult át barátjához Papp Dezsőhöz.

pon elfoglalt, mai kiterjedésében szeretném fejleszteni, szépíteni és rendezni.

Nekem szerény nézetem az, hogy először rendezzük, szépítsük a már meglévőt s csak ha azt már befejeztük, elkészítettük, kezdjünk új munkához, új alkotáshoz.

Ezen elvből kiindulva tekintetbe véve azt, hogy, egy de sőt talán két ember öltő sem lesz képes városunkat annyira kiépíteni és fejleszteni, hogy a kifelé való terjeszkedésnek szükségessége álljon be, én nem a messze jövőbe tekintek, hanem a jelen eseményeivel és a közel jövő eshetőségeivel óhajtok foglalkozni. Ezen elv által vezéreltetve, szerény meggyőződésem, hogy Fogarasnak fejlődésére egy századon belül sem fog befolyással birni ama két sötét pont, a temető és kórház.

Nem azt mondom én ezzel, hogy a temető nagyon jó helyen van és ha alkalom kínálkoznék annak kitelepítésére azt csak azért se tegyük, azt sem mondom, hogy a kórház, a melyet összes orvosaink véleménye ellenére csak a kicsinyes önzés állított mai helyére, szintén jó helyen volna, hanem csupán csak azt a szerény nézetemet nyilvánítom, hogy e két sötét pont Fogaras város fejlődésére belátható időn belül akadályt nem képez.

Miért? Azért, mert Fogaras városában magában még oly igen sok be és kiépítetlen telek van, hogy addig, a míg azok beépítve nincsenek, terjeszkedésről, a szél-rózsa négy, avagy két irányában való kiterjesztésről szó sem lehet, legalább nem volna annak semmi értelme.

Vessünk egy pillantást városunk „Ferenc József“-terére s látni fogjuk, hogy bizony az még teljesen kiépítve nincsen. A „Zeyk“, „Apaffy“, „Bruckenthal“, „Olt“-utcák, a „Vártér“, a „Brassói“-ut kicsiny házikói mind azt igazolják, hogy még nagyon de nagyon sokáig építhetünk; a sok széles kert pedig arról tesz tanúságot, hogy a kifelé való terjeszkedésnek még nincsen itt

az ideje, még bővíben vagyunk a telkeknek. Avagy a „Bethlen“-utca építkezését befejeztnek tekinthetjük-e? Nem. Egy futólagos pillantás Fogaras utcáira és tereire, a leglátározottabban meggyőz arról, hogy városunk kifelé való terjeszkedésére vetni a főszlyt nem volna indokolt, nem volna észszerű. Nem tartanám helyesnek, ha úgy a mi, mint az intéző körök és előljárásiágunk gondoskodását már most az képezné, hogy e két sötét pontot miként lehetne városunk fejlődése céljából kitelepíteni. Én ezt a napi rendről le venném, ezzel az eszmével nem foglalkoznám, mert azt idő előttinek tartom. Azonban röviden mégis azt akarom a terjeszkedést illetőleg megjegyezni, hogy abban az esetben is, ha Fogaras tényleg terjeszkednék a temetőt és kórházat a terjeszkedés akadályozójának nem tartom. Meggyőződésem az, hogy minden helység a közlekedési vonalak felé igyekszik terjeszkedni és így Fogarasnak a helyes terjeszkedési iránya csakis a vasuti állomás, a papirmalom és talán a brassói út volna. A Bethlen-utcát, mely számátalan görbületeivel már is túl hosszú, kilométerekre kinyújtani, az Olt árterülete felé kiterjeszteni, a város szívéből oly messze eltávolodni nem hiszem, hogy bárkinek is óhajtsa volna.

Meddő munkának tartanám azt tehát, ha a vezető körök főfeladatuknak a kiterjeszkedés kérdésének megoldását tekintenék és már most az képezné gondoskodásuk legfőbb tárgyát, miként lehessen ezen két sötét pontot eltüntetni, kihelyezni.

Én ennél sokkal égetőbb, sokkal fontosabb kérdéseknek a megoldásával kívánnék foglalkozni és ezekre kívánnám előljárásiágunk figyelmét is felhívni.

Tisztának, rendesnek, szépen befásított-nak szeretném ezt a várost látni.

A legszebb paloták, a legmonumentálisabb középületek, ligetek, aszfaltjárdák és villany mit sem érnek, mit sem mutatnak akkor, a mikor azok felett sötét porfelhők

borítják a láthatárt, az aszfalton a szemét és piszok hever, a folyóvizek bűzös kigőzöl-gése megmételtyezi a levegőt és az azokba dobott állati hullák és ételmaradékok a baktériumok és bacillusok melegágyává válik. Tisztaság és rend, ez a kettő a fődolog. Erre kell törekednünk, e két kérdésnek feltétlenül megoldást kell nyernie, mert ennek megoldása ógetően szükséges, hisz valljuk csak meg őszintén, e tekintetben még igen sok a kívánni való és bizony Fogaras inkább piszkos, mint tiszta városnak mondható.

A tisztaságot illetőleg az előljárásiágunk kellene intézkedni, arra tervezetet kellene készíteni és anyagi áldozatot is kellene hozni e tekintetben. A hivatalos apparátusnak magának kell elüljárni a jó példával. A legcsekélyebb rendtelenséget, a legkisebb piszkot sem volna szabad elnéznie, eltűrnie. Minden egyes utcát legalább hetenként egyszer feltétlenül meg kellene separtatni és szigorú intézkedésekkel odabátni, hogy minden telek és ház tulajdonosa a telke vagy háza előtti járdát minden nap megsepartassa, hogy vizeinkbe piszkot, hulladékot senki ne dobjon.

Városunk egyetlen sétaterét minden nap okvetlenül separti kellene, mert hiszen mindnyájunk előtt ismeretes sőt minden nap látjuk, hogy e különben ritka szép sétatér, gyönyörű árnyas fáival mennyire szánalmasan piszkos, némelykor undorító és az estenként sétáló hölgyek ruhauszályának seprésére kell szoritkozni csupán.

Helyesen készített szabályozási terv, köztisztasági szabályzat, annak pontos betartása, azután pedig szigorú ellenőrzés, a törvények rideg betűinek kérélhetetlen alkalmazása az egyetlen hathatós eszköz mind-ezekre. Csak az éber, mindenhol jelenlévő rendőrség, annak igazságos eljárása, a kellő pillanatokban való közbelépése erélyes intézkedéseivel együtt képes arra, hogy azt a sok rákfenét, amely e tekintetben e város testét emészti, rágja, apródonként lenyesegeesse és

Mint aféle bohém ember rögtön bele találta magát a társaságba s élvezettel hallgatta Rutkay Menyhért kiváló tenor hangját, aki szebbnél-szebb magyar nótát dalolt el a Radics zenekara kísérete mellett. Gondolhatni, minő isteni állapot volt ez?!

Az utcán járó-kelő emberek megáltak az ablak előtt s úgy hallgatták s élvezték ők is a bohémek mulatságát. Már-már kifogytunk a magyar nótákból, mikor megszólalt Rutkay Menyus: „ugyan te Ernő rögtönöz már egy magyar dalt ennek a főséges jókedvnek a megörökítésére! Lányit se kellett noszogatni, kapta magát, leült egy fehér márvány asztal mellé, elővette a ceruzáját s a márvány asztalra huzott öt vonalat s „exa brutto“ le kottázta rá a „Tavaszelmult“ kezdetű örökbecsű, szép magyar dalt, amelyet akkor amint rögtönzött kottázta, Rutkay Menyusnak se kellett több, az újdönsült magyar dalt ajkára vette s dalolni kezdte, hévvel-szívvvel s ennek az akkordjai mellett mulatott azután tovább az egész társaság. Radics zenekara is rögtön megtanulta s a mellett mulattunk azután éjt, napot öszszetéve másnap reggelig.

Öten-hatan kezdtük csak a züllést, de csakhamar kikerekedett a társaság s egyszerre csak ott láttuk az egész miskolci dalgyletet, aki akkor a Pécsétt tartott országos dalversenyen éppen az első díjat nyerte.

Papp Dezsőnek se kellett több felugrott s Lányival együtt négyhangra letették a fenti szép nótát, „fakk“ próbákat tartottak s egy óra alatt betanulta a dalgylet szintén a „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos“-t.

Ott volt a városnak színe-java, mintha a tenger mélységéből tűzokádó gyanánt bukkantak volna oda elő s folyton csak ezt a dalt énekeltek, Lányi Ernőt diadalmasan ünnepeelve. Szerettem volna megállítani ezt a napot, hogy maradt volna mérföldet mutatónak életem Szahara sivatagában.

De fájdalom, ez is eltűnt, mint megannyi sok jó más!

A tűzoltó kávéház tulajdonosa nagyon soháig őrizte azt a márványasztalt a: „Ne sirj ne sirj Kossuth Lajos“ című dal partitúrájával együtt. De az idő azt is megemészttette.

Ugyancsak érdekes a „Gyöngéd volt az én szerelmem“ c. dal keletkezése is, melynek szövegét: Tóth Kálmán a hirneves dalköltő, dallamát pedig Papp Dezső írta.

Ad vocem „Papp Dezső!“

Papp Dezső az első években, — mikor Miskolcra került, a legszebb viszonyban, szeretetben élt az ő hitvesével, de mint aféle virtuoz zongoristát, jó zenészt annyira felkarolták, hordták, cipelték mulatságokba, hogy idővel a nők bálványozott alakja lett. Nem

lehetett olyan mulatság, zsur, diáznótor, pince szoaré Miskolcan, ahol Papp Dezső részt ne vett volna, úgy annyira, hogy többet volt társaságban, mulatságban, mint odahaza. S ez nap-nap mellett annyira fokozódott, hogy végre elkapta a világ s ezzel együtt ezután adósságokba is keveredett könnyelmű, bohémi élete révén.

Felesége, az ideális lelkületű nő — eleinte véghetetlen örvendett férje sikereinek addig, míg a sakk és kártya szenvedély erő nem vett rajta, ami azután pénzbe került, amelynek különösen a gyöngéd lelkületű nő itta meg a levét, mert többször koplalt, mint evett ivott.

Papp Dezső eleinte zongora órákat adott s olyan népszerű volt, hogy reggel 6—12-ig d. u. 1—6 óráig mindig el volt foglalva.

A szerető, ideális lelkületű feleség tekintetbe véve férje fáradozásait mindig szeretettel, odaadással fogadta, sőt selyemkendőjével (ezen fordul meg a nóta története) mindig le-le törülgette a gond szántotta agy sötét boruját, verejtékét.

Ez így ment mindaddig, míg ezt a férj: Papp Dezső megérdemelte. De amint a családi tűzhely melege hűlni kezdett (t. i. nem kellett otthon főzni) csökkent a női szeretet fénye, heve, tüze is.

(Folytatjuk.)

a testet a fattyu hajtásoktól végképen megszabadítsa.

Azonban fájdalom, kis városunk szegénységénél fogva képtelen arra, hogy a hivatalos apparátust megfelelő számú alkalmazottakkal úgy ellássa, hogy azok figyelmét semmi el ne kerülje és hogy azok mindenhol és mindenkor jelen lehessenek és minden szabálytalanságot megfigyelve, meg is torolhassanak. Nem elég e tekintetben csak a hivatalos közegek ténykedése, hanem ide a polgárságnak jóakaratu közreműködése, rendszeretete és finom, nemes érzése szükséges, amelyel a hivatalos közegek tevékenkedéseit elősegíti, támogatja, azokat fokozottabb munkára serkenti és ambicionálja.

Fájdalom, polgárságunk egy igen nagy része nem bír kellő érzékkel a rend és tisztaság, a szép és nemes iránt.

Sulyos vád ez, amelyet nem egy könnyen volna szabad kiejteni s a melyet nem is mernék hangoztatni, ha nem győzött volna meg arról 15 év tapasztalata. Igen, tapasztalatból beszéllek és amit állítok, azt konkrét tényekkel, adatokkal be is tudom igazolni.

Hogy előbbi sulyos természetű állításomat beigazoljam, a sok rendetlenség, a sok rákfene közül csak egy néhányat említek fel.

Vajjon e város polgárságának szép iránti lelkesültségére vall-e az, hogy a szennyet, mocskot, elhasznált ruhadarabokat, elhullott állatokat, étel maradványokat a városunkon keresztül folyó patakba és malomárokba dobálja, avagy nap-nap mellett az utcára hordja ki? Vajjon a tisztaság mellett tesz-e tanúságot azon körülmény, hogy az aszfaltjárán felgyülemlt, a szél által oda hordott port és szemetet el nem seprí, hogy az udvarok szennyvizét az utcára ereszti ki? Vajjon nemes érzésre vall-e egyesek azon szivtelen cselekedete, hogy az utcára kiültetett fákat forró vízzel locsolják meg? Ugyan hány polgártársam kergette már le az aszfalt járdán moslékos dézsákkal, taligákkal és targoncákkal közlekedő cselédeket, suhancokat és inasokat? Vajjon hány polgártársam intette meg gyermekét, avagy inasát, cselédjét azért, mert az ültetvényeket kimozgatta, kitörte, késsel összefaragta, avagy mert az éneklő madarak fiait, tojásait elszedegette? Igen sokszor az épületek díszítését bizony nem csak éretlen gyerkőcök, hanem akárhányszor felnőttek és Bachus bufelejtő nedűjétől mámorban uszó, máskor meg nemtelen dühöket az érzéketlen tárgyakon kitöltő meglelt férfiak is letördesik, szemérmetlen feliratokkal éktelenítik. Sétaterünknek ujonnan beszerzett padjain a sok faragás és ocsmány firkalás nem-e azt bizonyítja, hogy városunk lakói között még igen sok a szép és nemes iránt érzékkel nem bíró, durva és nyers egyén?

Mindezek csak azt igazolják, hogy Fogaras lakosságának egy része nem bír még fogékonyssággal a szép iránt, nem méltatja nem tartja eléggé nagy horderejűnek a közegészség ügyét s még nem képes gyönyörködni a csinban, a tisztaságban.

De erős a reményem hogy városunk lakossága tudatára ébred annak, hogy a hatalom és törvény a közérdeket teljes mértékben előmozdítani és szolgálni csak polgárai váltvetett munkálkodásával egyetemben képes és hogy egy város tiszta, csinos, rendezés és szép csak polgárai hathatos közreműködése mellett lehet. Ugyazintén tudnunk kell azt is, hogy a távolról szemlélő idegen a város

külsejéből von következtetést annak polgáira, azok komolyságára, érettségére és lelki letére.

A tárgytól való eme eltéréssel csak be akartam igazolni azt, hogy mily nagy mértékben járul egy város tisztasága, rendessége és csinosságához a polgárság jóakaratu támogatása. Polgárság és az előljáróság váltvetett munkálkodása félannyi idő és félannyi költséggel a kívánt célt biztosítani képes és annak állandó megtartására biztosítékot is nyújthat, ellenben e kettő széthuzása csak egyenetlenségeknek és kölcsönös kellemetlenségeknek leerd okozója, ilyenekben pedig mindig a polgárság kárára billen a mérleg, mert az előljáróság kezében a törvénnyel a hatalomra támaszkodik.

Én tehát nem a város kiterjesztésének eszméje, nemsőtét pontok eltüntetése mellett harcolok, hanem városunk tisztasága rendezettsége és csinosága érdekében bontom ki a lobogót, s hívom munkára városunk intező férfait, arra hivatott köreit és az egész társadalmat.

Bizton tudom, hogy városunk érdemes polgármestere és tanácsa a kibontott lobogót magához ragadja és nemsokára kész tervvel lép a képviselő elé, hogy megvalósíthassa mindazt, amit a város érdeke e tekintetben megkíván.

A magam részéről kérem a tanácsot, hogy minden törvényes eszközzel és a törvény teljes szigorával kövessen el mindent arra nézve, hogy Fogaras széles e hazában mindenhol híres legyen tisztaságáról és rendességéről. Polgártársaimhoz azt a felhívást intézem, hogy az előljáróság munkálkodását támogassák és a maguk részéről is kövessenek el mindent egyfelől és főleg a közegészség, a köztisztaság érdekében, másfelől pedig azért hogy városunkat minden idegen a modern városokkal egy sorban említse és arra mi büszkék is lehessünk.

Piaci mizériák.

Fogaras, 1909. aug. 21-én.

Élénk érdeklődéssel kísértem a „Fogaras és Vidéke“ minden cikkét, mely a piaci drágaságról szólott és csöndes, jól eső örömmel, megnyugvással láttam, hogy mégis csak van hát valaki, aki a piac és hus drágasága miatt szót emel és védelmére kell a szegény és védtelen házi asszonyoknak. Mert kérem, ez nagy dolog! A város lakossága napról-napra szaporodik, a piac pedig épen ilyen arányban kissebedik és drágul.

Ha én például egész hétre elakarom látni szegény háztartásomat élelmiszerekkel, már reggel 5 órakor a piacon kell állnom és az egyenként érkező falusi asszonyokat le kell fülelnem.

Még ha 5 órakor kint vagyok is, ugyancsak ügyeskednem kell, hogy mindennel elláthassam magamat, mert a majorság, tojás és vaj körül kemény harcot kell vívnom a cukrásszal, vendéglősökkel és mi fő, a kofákkal!

Ha azután az illető „nagysága“ véletlenül nem ide való és nem tud abszolute románul, hát egyszerűen odább löki őt a benszülött és megveszi ő.

Ha peddig a kofákkal kél versenyre a bátor vásárló hölgy, először csak fenyegető pillantásokat, ha ez nem használ, erélyes oldalbafigyelmeczetést és végül az illemkönyvben elő nem forduló szép jelzőket, „dute la dracu“ féle kifejezéseket kell zsebre dugnia.

Már most ha valaki nem győzi népes családját — az ugyszolván — naponként dráguló mézszárszéki hussal jól tartani és egy kissé élvezhetőbb ételt ohajtana pénzéért az emészthetetlenül kemény, rossz marhahusnál, akkor reggel 4 órakor fel kell kelnie és teljesen fölfegyverkezve, harcra készen reggeli 9 óráig a piacon kell csavarognia. Otthon ezalatt a gyermekek, a hivatalába készülő férj rendetlenségben vannak.

Ha pedig nem megy a piacra a háziasszony, akkor egész héten száraz marha és disznóhúsánál egyebet nem tud feltálatni, az pedig annyi pénzbe kerül, hogy csak vagyonos emberek birhatják ki. Pedig most annyi takarmány termett a havas alatt, hogy nem tudják a gazdák elhelyezni, úgy hogy már a sarjadzó füre reá bocsátották a csordát, hogy azok legeljék le a füvet, pedig még októberig újra kihajtana a sarju.

Már most gondoljuk meg hogy a sok anyagi gonddal, testi és szellemi munkával talán túl elhalmozott családfe, ha nem táplálkozik jól, elpusztul.

Viszont ha a serdülő fiuktól vonjuk el, silány katonákat nevelünk a hazának a gyengén táplált leányokból vézna, csenevész, beteges anyákat a családnak.

Kell tehát, hogy haladéktalanul találjon ki az illető hatóság valami orvoslást, mert ez így nem mehet tovább.

Különösen így nyáron retentő a háziasszonyok helyzete, mert hiszen tudvalevő dolog, hogy Fogaras piacát a vidéken levő községek, falvak parasztnői látják el úgy, ahogy!

Nyáron pedig az aratás, szénagyűjtés miatt nem jönnek és így alig van egy kis kínálat, a kereslet pedig óriási.

Jó volna ha a sok divatlap tanulmányozás s a zsurokba való járás helyett ezt a fontos életbe vágó kérdést tanulmányoznák a hölgyek.

A vagyonos asszonyok persze nem szorultak erre, de legtöbben magán vagyton nélkül, férjük jövedelméből élnek, az pedig soha sem nő, ellenben a család szaporodik, a gyermekek nőnek, ruházat, neveltetés évről évre többet emészt föl; e mellett a táplálkozás is nagyobb a gyermekek nagyobbodásával, növésevel, a piac pedig egyre kisebb és egyre drágább a hussal zsirral együtt, holott most nagyon olcsó a marha és sok a takarmány.

A kinek minden hónapban egyformán ki van szabva a háztartás kiadása

és a pénz soha sem több, a kiadás azonban egy pár fillérrel több, az törje a fejét valami megoldáson és én meg vagyok győződve, hogy lapunk, amelyet méltán nevezhetünk a miénknek, mert hiszen mindig és mindenben a közönség érdekeit védelmezi, sikra száll a hatósággal szemben is a polgárság mellett és ki is meri mondani az igazat, bizonyára helyet fog adni a jogos felszólalásnak és az ügyes terveknek, melyek hivatva lesznek az intéző körök figyelmét felhívni erre a nehéz körülményre és így majd lehet némi reményünk arra, hogy e fontos és életbe vágó kérdés rendezve lesz!

Ha Székelykeresztúron 88, azaz nyolcvannyolc fillér lehet a hus, akár marha, akár disznó, miért ne lehetne Fogarason is; mind a két hely Magyarországon van.

Itt is éppen úgy van hatóság, mint ott, a törvény itt is, ott is törvény. Intézkedjék tehát a hatóság és csapja le a hus árát!

Egy háziasszony.

H I R E K.

— **A király Őfelsége** 79. születés napját impozáns módon ünnepelte meg városunk. Az ünnepelés fényét emelte a Fogarason gyakorlatozó cs. és kir. 50. gyalogezred által megtartott nagy katonai takarodó, mely folyó hó 17-én este 8 órakor az Apaffy-féle várban levő kaszárnyából indult, bejárva a város főbb utcáit és több magyar darabot zenélve, köztük a *Rákóczi indulót* is, melynek hangjai mellett járta be a polgárság több ezerre menő csoportban az igazán fényesen kivilágított kis városkánkat. A születés nap reggelén 5 órakor ébresztőt zenélt a katonai zenekar a város főbb utcáit bejárva. D. e. 8 órakor a Ferenc József-téren tábori mise tartatott, amelyre a helyi közigazgatási és állami hivatalok, élükön a főispánnal jelentek meg. A helyőrségi csapatok zászlóalakként, oszlopfejlődésben sorakoztak két vonalban a kissé szűknek bizonyult piac terünkön. A szent mise után diszfelvonulás tartatott. D. e. 9 órakor a helyi róm. kath. templomban tartatott meg a hivatalos hálaadó isteni tisztelet a katonai és polgári hatóságok részvételével. Az isteni tisztelet végén a Hymnus énekeltetett el. — Szent István király emlékezetére f. hó 20-án a helyi róm. kath. templomban nagy papi segédlettel isteni tisztelet tartatott. A nap szent jelentőségét P. Bartha Szolán méltatta. A szent mise alatt az egyházi vegyeskar énekelt, a mise végén a Hymnust énekelték el uniszólóban. A helyi katonai és polgári hatóságok teljes számban vettek részt a szent misén. Feltűnt azonban hogy a szokásos, egy diszszázadból álló katonai kivonulás ezuttal nem volt látható.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Halász István alsószombatfalvi áll. el. isk. igazgató tanítót a kolozsvári áll. el. iskolához eddigi minőségében áthelyezte. — **A brassói kir. törvényszék** elnöke: **András Károly** gyergyószentmiklósi hivataloszólgát a zernesti kir. járásbirósághoz helyezte át.

— **Értesítés az 1909/10. iskolai évről.** Az izraelita elemi iskolában a tanulók felvételét augusztus hó 27-én, 30-án és 31-én délelőtt 8—12-ig eszközöljük a bitközesség tanácstermében. Kérjük a t. szülőket hogy a tanulókat a szükséges adatok bejegyzése céljából személyesen bemutatni sziveskedjenek. A t. szülők különös figyelmébe ajánljuk az iskolatörvény azon rendelkezését, hogy 6 esztendőse gyerekeket veszünk fel iskolánk I. osztályába, vagy olyanokat kik az 1909. év december hó 31-ig 6 évesek lesznek. Ministeri rendelet minden ujon belépő tanóra nézve kötelezővé teszi az születési- és himlőoltási bizonyítványfelmutatását. Iskolaszéki határozat, hogy e két igazolvány hijján az illető tanuló föl nem vehető. A születési igazolvány beiratás céljára a városi anyakönyvi hivatalban kapható. A beiratási, könyvtár és nyugdíjilleték díja 1 kor. 80 fill. valamint az első félévi tandíj 6 kor. előre fizetendő. A tandíjmentességet vagy tandíjengedményt tárgyaló kérvények augusztus hó 26-ig az iskolaszék címére beküldendők. A javító vizsgálatokat a beiratások napján, délután két órakor tartjuk. Javítóvizsgálatot az tehet, kinek egy, vagy két tantárgyból van elégtelen osztályzata. Az iskolaévet szeptember hó 1-én istentisztelettel nyitjuk meg. Fogarason, 1909. augusztus hó 19-én.

Az iskolaszék.

— **Iskolai értesítés.** A fogarasi m. kir. állami főgimnáziumban az 1909—10. isk. évi beiratások a főgimnázium valamennyi osztályába az intézeti új épület igazgatói irodájában f. évi szept. 1, 2 és 3-ik napján d. e. 8—12 és d. u. 3—5 óráig eszközöltenek. A beírásnál a tanuló személyesen a szülő vagy gyám kíséretében tartozik jelentkezni. Az I. osztályba csak az a tanuló vehető fel, aki a 9. évét már betöltötte és 12 évnél nem idősebb. A 12 évesnél idősebb tanuló fölvétele fölött a tanártestület határoz. A fölvételnél bemutatandók: a) a keresztlevél, illetőleg az 1905. okt. hava óta születettek nézve a hiteles születési állami anyakönyvi kivonat, b) a népiskola IV. osztályáról, illetőleg a II—VIII. osztályba való fölvételnél a megelőző osztályról szóló, legalább elégséges bizonyítvány, c) oltási, 12 éven tul az újraoltásról szóló orvosi bizonyítvány. Aki újraoltási bizonyítványt felmutatni nem tud, azt az 1909—10. iskolai év elején az iskolaorvos kötelezően újraoltja. Azon tanuló, a kinek az elemi iskola 4. osztályáról szóló bizonyítványa nincs, ez osztály tananyagára kiterjedő sikeres vizsgálat alapján vehető fel az I. osztályba. A felvételi vizsgálat díja 20 kor., mely előre fizetendő. A beiratáskor, a tandíjon kívül, minden tanuló tartozik különböző díjak címén 12 kor. 10 fillért fizetni. Az egy tárgyból elégtelen érdemjegyű tanu-

lók javító vizsgálatát f. évi augusztus 30-án d. u. 2 órakor lesz (az intézeti új épületben), aug. 31-én reggel 8 órától kezdve tehetnek javító vizsgálatot a két tárgyból elégtelen érdemjegyű és a tankerületi kir. főigazgatótól erre engedélyt nyert tanulók. Ugyanakkor folynak a pótló, fölvételi és magánvizsgálatok. A vizsgálatok megkezdése előtt jelentkezniök kell az illető tanulóknak az igazgatónál és bizonyítványaikat átadniok. A bizonyítvány beszolgáltatása nélkül nem bocsáttatnak vizsgálatokra. Ez alkalommal is ismételtelen kijelenti az igazgatóság, hogy vidéki szülőknak gyermekeiknek már bejelentett és elfogadott szállásadóknál való elhelyezésére szívesen szolgál utbaigazítással, sőt joggal el is várja, hogy e részben tanácsát előzetesen kikérjék. Fogaras, 1909. aug. 21. Az igazgatóság.

— **Fráter Loránd hangversenye.** Mint örömmel értesülünk — Fráter Loránd a nagyhirű dalénekes, szeptember első felében városunkban hangversenyt rendez. Lelkesült örömmel várja Fogaras város intelligens közönsége.

— **Katonaság.** Az 50. gyalogezrednek Brassóban és Gyulafehérváron állomásozó zászlóaljai ezredgyakorlatra f. hó 13-án városunkba érkeztek. Örömmel fogadjuk őket annál is inkább, mert a tisztikarnak több tagjában régi ismerősünket üdvözölhetjük. Reméljük, hogy fáradságos gyakorlataik után rendelkezésükre álló szabad idejüket kellemesen fogják városunkban eltölteni.

— **Gőz és kád fürdő hiánya.** A városunkban időző katonaság tisztikarának több tagjától hallottuk panaszképen felemlíteni, hogy sem gőz sem kád fürdőt nem vehetnek, mert a fürdő be van csukva. Ugy tudjuk, hogy a fürdő részére megszavazott városi és megyei szubvenció mellett épen az volt a legfőbb érv, hogy a katonaság részére biztosítani kell a fürdő fennállását. Mindenestre megtehetné a fürdő tulajdonosa azt, hogy házirendjétől, mely szerint csak kivételesen nyitja meg a fürdőt, az idegen katonaságra való tekintettel eltérjen. Jövőre pedig figyelmébe ajánljuk a szubvenciót megszavazóknak, hogy ennek kiutalását feltételekhez kössék, mert oly intézmény, mely a város és megye -- ha még oly kis -- segélyét is élvezzi, nem lehet teljesen kiszolgáltatva a tulajdonos szeszélyének.

— **Zavargás a törösvári vásáron.** F. hó 9-én volt Törösváron a szokásos nyári kirakóvásár, mely alkalomból a hegyi községek lakói nagy számban gyűltek össze. A déli órákban ellepték a vásártér mellett levő Mühlbacher-féle vendéglő minden folyosóját és megkezdődött a mulatozás. Az elfogyasztott sok italtól fölhevült emberek között a délutáni órákban a vásári alkalmakkor szinte elmaradhatatlan verekedésre került a sor. Három ember ugyanis, névleg Árisán, Naja Mosoju és Berbécsé Viktor egymás között hevesen összeszólkkozott és tetlegességre veteledvén, egymást fojtogatni kezdték. Az előhívott csendőrök Berbécsé Vikort el akarván fogni, ez hirtelen kiugrott az ablakon és csak hosszas kergetés után sikerült őt el-

Novák János FOGARAS. **divatáru üzletében**

Gyapju és mosó-DELAINE, selyem batiszt, angol ruhavászon és ZEPHIREK nagy választékban vannak raktáron.

fogni s a szolgabírósi börtönbe bekísérni. Az odátódult nép erre már nyugtalan lett s még inkább akkor, midőn egy Enosu nevű végzett román gimnázista lázítólag hangoztatta, hogy most itt az alkalmas idő a csendőrök megtámadására. A csendőrök e nyilatkozatról tudomást véve, a hetvenkedő magartartású ifjút letartóztatták és bekísérték. Erre az elfogottnak a bátyja, ki pesterai tanító durva szavakkal támadt a jelenlevő főszolgabíróra; fenyegette, miszerint megmutatja, hogy nem lesz ő itt sokáig főszolgabíró s beakart hatolni a szolgabírósi épületbe öccse kiszabadítása végett. A csendőrség azonban őt is ártalmatlanná tette és bekísérte. Ezalatt Runesán, magurai gör. kel. lelkes lépett föl kihívóan a főszolgabíróval szemben, kérdőre vonván őt, minő jogon merete rokonait bekísértetni. A főszolgabíró nagy tapintatossággal és kellő megfontolással járva el, figyelmeztette őt és a körülötte levőket a nyugodt viselkedésre és a netaláni további heveskedés káros következményeire. A nép ugyanis már annyira támadólag kezdett föllépni, hogy a csendőrök szuronyos fegyverekkel kényszerültek a tömeget visszaterelni. Hogy vérontás nem történt, az Hersényi Béla főszolgabíró erélyes és higgadt eljárásának volt köszönhető, kinek sikerült meggyőző szavaival a forrongó kedélyeket lecsillapítani. Hány esetben kell, különösen nemzetiségi vidéken a hatóság képviselőjének így föllépnie, habár sokszor élete kockázatása árán is, mint a hogyan jelen esetben is történt. Az elfogott egyéneket másnap a brassói ügyészségre vitték, honnan kihallgatás és kellő biztosíték letétele után szabadon bocsátották őket az ügy érdemleges tárgyalása idejéig.

— **Ebzárlat.** Fogaraszvármegye több községében 40 napra ebzárlatot rendeltek el, mivel nagyon sok kutya megveszett a nemrégiben volt orjási hőség miatt. A községekben nagyon óvatosan kell járni, hogy valamiféle kutya meg ne marja az utasokat vagy járókellőket.

— **Figyelmeztetés.** Jó volna, ha a hatóság szigorúan figyelmeztetné a lakókat, hogy a gyalogjáró utakat separtessék, tisztassák, mert száraz idő esetén piszkosak, porosak, bűzösök a járdák, esős idő esetén pedig újni sár van rajtuk. Hol a rendőrség! Szigorú intézkedést kérünk!

— **Pisztrángásznak.** Tudvalevőleg a havasokat most Károlyi Lajos gróf bérlői vadászati szempontból, ugyancsak ő bérelte ki a patakokról a halászati engedélyt is. A gróf ezért sok „küldeki hajdaki“ féle emberket tart, az egyik „vadőr“ a másik „haláször“ és istentudná, hogy még mi van, de mégis kifognak rajta, mert a falu népe mielőtt a gróf halászna leereszti a patakokat s a pisztrángokat kiszedi belőle. Nagy kárt csinálnak a pisztrángokban a malmok is, mert több pataknak a vizét egy helyre centralizálják t. i. a

malom felé, hogy a kerekeket hajtsa s így több patak kiszárad s a pisztráng viz nélkül maradvá megdöglök. Piszkolja továbbá a kristálytisza havasi patak vizét az is hogy a bivalyokat bele bocsátják s ezek a vizet úgy be piszkolják, hogy a pisztráng ekzisztenciáját kockáztatják. Valóban kár a pisztrángokkal ilyen mostohán bánni.

— **Nincsenek elzáró kapuk.** A kocsikutakon, melyek a vasuti sineken mennek keresztül nincsenek elzáró póznák s így — különösen akkor, mikor a vonat jár, az utasok ki lehetnek téve a szerencsétlenségeknek, mert az arra járó lovak véletlenül megbokrosodhatnak s neki vihetik a kocsinülőket a robogó vonat kerekei alá. Szerencsétlenség elkerülése céljából jó volna ovakodni s a kocsikutakon a vasut mentén ilyen elzáró póznákat felállítani. — Ugyiszintén itt említjük meg, hogy még több helyen utjelző táblákat nem látunk, amik az utasokat irányítanák, vezetnék. Kérünk ilyeneket is, hogy ne járjunk blindre, mind a kártyások játszani szoktak.

— **Dionagyságu jegyek.** F. hó 8-án vasárnap nagy jégeső volt Nagyszébenben, mely Fogaraszvármegyében: Felsőporumbák, Szeráta, sőt Kercisora határát is meglátogatta, amennyiben a községben nem, de a mezőn a havasokhoz közel dionagyságu jegyek estek. Kárt már kint nem tehetett a jég, mert akkorára a kaszálást, aratást már befejezték. A villám azonban többször lecsapott, sőt a réten egy szénaboglyát fel is gyújtott.

— **Egy vasuti hordár halála.** Szomorú hírt hozott a f. hó 10-én berobogó vonat Brassóból Fogarasra. Ugyanis ott az állomáson Bodoiu Demeter 52 éves, családós, vasuti hordárt az 502. gyorsvonat podgyász-kocsijának az ajtaja agyonzúzta. Bodoiu a gyorsvonatról hirtelen leugrott, hogy a háromszéki vonat elé menjen, de a mozdony gyors fékezése folytán a podgyász-kocsi ajtaja előcsuszott s Bodoiu fejét úgy összezúzta, hogy rövid idő múlva meghalt.

— **A megbicskázott koporsó.** A napokban történt az alábbi érdekes eset Peszterán. Jehoneszku Juon halt meg. A gyászoló természetesen sirtak, az elhunyt fia Gyorgye pedig annyira szívére vette atyja halálát, hogy az atyja koporsóját kezdte döfködni bicskájával, sőt a koporsón levő botüket is feszegetni kezdte a koporsóról. A kisbíró nem tűrhette az állapotot jelentést tett a csendőrségnek, ahol azt a választ kapta, hogy ilyen foglalatosság ellen nincs szabálya, mert ha csak az élő embert bántja bicskájával lehet közbelépni. Gyorgye azután később, mikor a füle melegedni kezdett erre is rávetemedett, amennyiben a vagon felett össze-különböztek, no de már ezt a bicskázást a csendőrség se hagyta szó nélkül.

— **Az ügyvédi kamara köréből.** A brassói ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy: dr. Bartha János ügyvédet, Zernest székhellyel, a kamara lajstromába folytatólag bejegyezte.

— **Bérekocsis sztrájk.** A múlt héten a

vonaton érkezőket kellemetlen meglepetés érte; egyetlen bérekocsi sem várt az állomáson s így gyalog kellett az utasoknak podgyászait becipelniük. A bérekocsisok sztrájkoltak. A sztrájkot azért rendezték, mert a város által alkotott új bérekocsi szabályzatot sérelmesnek találták s annak nem akarták magukat alávetni. A sztrájk pár napig tartott, de aztán egyesek jobb észre tértek s jelentkeztek a readórkapitánynál a hajtási jogosítvány és az új tarifa átvételére. Most már rendre jelentkeznek s így valószínűleg alávetik magukat mindnyájan az új rendnek. Helyesen is teszik, ha valami sérelmük van azt ne ily módon igyekezzenek orvosolni, hanem adjanak be egy megokolt panaszt s kérjék a szabályzat sérelmes részének módosítását. Meglehetnek arról győződve, hogy a képviselő testület esetleges jogos sérelmük orvoslása előtt nem fog elzárkózni, de másfelől azt is be kell látni, hogy a városi tanácsnak és a képviselőtestületnek a közönség érdekeit feltétlenül meg kell ovisnia, s azt semmiképpen sem engedheti meg, hogy a közönség egyesek kapzsiságának ki legyen szolgáltatva.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

A. V. Fiume. Megkaptuk s midőn a folytatásos tárcza miatt türelmét kérjük, egyúttal gratulálunk a legbüszkébb címhez, ami egy férfit érhet. Levelét beküldtük a kiadóba, ott intézkednek e felől.

M—a. Gy—a. Kolozsvár. A hírt megkaptuk. Köszönlük, köszönjük és kérjük más-kor is b. munkálkodását.

K. K. Törösvár. A hírt megkaptuk, köszönjük, de nagyon ritkán kapunk onnan valamit. Nem történik mostanában arra gyilkosság? Tél óta annyira megjavultak az erkölcsek?

Vadász. Fogaras. Névtelen levelekre nem reflektálhatunk és így érdemleges választ csak b. nevének beküldése után adhatunk. Kívánatára nevét a legkomolyabb titokban tartjuk. B. válaszát H. Gy. Kercisora, u. p. Alsóárpásra kérjük mielőbb, hogy a közlés halasztást ne szenvedjen.

C. L. Zernest. A családi gondok talán megnyirbálták a muzsa szárnyát? Soha nem kapunk arról a vidékről semmit sem. Téglás Emil munkatársunk is érthet ebből Üdv.

K. Fogaras. Nem csak nekünk, de másnak is szabad számárkodni a lapban.

B. Helyben. Ugy halljuk, hogy az elonpárt is készül a megtorló csatára. „Nem halt meg a leányzó, csak aluszik!“

Nem közölhetők. „A szakértők véleménye.“ „M. M.—kához.“ „A tennisz pályáról.“ „A bulóánál“ stb.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DAVID.

A valódi SINGER varrógépek főraktára.

Előnyös részletfizetési kedvezmény, legmesszebbmenő jótállással. Ingyen tanítás gépvarrásban, himzésben u. m.: lapos, homok, aszur, aplikáció, kongre, spanyol, smyrna stb. !! A legkényesebb **fegyverek, varrógépek és kerékpárok** javító műhelye, vadászfelszerelési cikkek, kerékpárok és alkatrészek dus választékban.

SÁRKÖZY JÓZSEF,
puskaműves és mechanikus. (Bethlen-utca 4.)

Hirdetések.

Kiadó nagyon tiszta, csinosan butorozott szoba Ferenc József-tér 9. sz. a.

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik: FRIED ELEK fodrász-üzletébe.

Iskolás fiuk lakást és teljes ellátást kaphatnak: NAGYSZEBEN, Bruckental-utca 34. sz. alatt.

Hirdetmény.

A fogarasi m. kir. állami ménes állományából 1909. szeptember 7-én d. e. 10 órakor a fogarasi országos vásáron 6 korosabb anyakanca, 4 különféle kora hámos, 1 nyerges és 3 évjáratbeli csikó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett eladatik.

Méneparancsnokság.

Szám 382—909. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1909. évi 2557. sz. végzése következtében Dr. Heilper Lajos megyesi ügyvéd által képviselt „Medgyesi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság” javára 120 korona s jár. erejéig 1909. március hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 640 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tinók, bivalytehének és borju nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sárkányi kir. járás-bíróság 1909-ik évi V. 81—4. számú végzése folytán 120 kor. tőtekövetelés, ennek 1908. évi október hó 27. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 25 kor. 8 fillérben bíróilag már megállapított költs. hátr. erejéig Kucsulátán 20 h. sz. alatt leendő megtartására 1909. évi augusztus hó 30-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Sárkány, 1909. augusztus hó 15-én.

Wagner Péter,
kir. bir. végrehajtó.

Szülők és a tisztelt tanuló- ifjuság figyelmébe!

Ajánlom, hogy iskolakönyv szükségleteiket az igazgatóság által jóváhagyott könyvjegyzékeim szerint a fogarasi összes iskolák részére

új és használt állapotban már kaphatók.

Ugyancsak nálam kaphatók az igazgatóság és a rajztanár ur által jóváhagyott körzők, rajzkönyvek, festékdobozok, tusok, színes ten-ták stb., ugyancsak nagy választékban jutányos árban kaphatók iskolás táskák, könyvszijkák, irkatartók, toktartók, tentatartók, vonalzó, írószerek stb. Bárhol hirdetett és megjelent iskola- és egyéb könyveket 4 nap alatt megszerzem. Iskolakönyveket ajánlom már mostan beszerezni. Tisztelettel:

:: THIERFELD DÁVID. ::

Cimfestészet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, hogy Fogarason, Hid-utca 46 sz. alatt

Cimfestészeti műtermet

nyitottam. Készítek mindenféle műszaki cimfestészeti munkákat, a legjutányosabb árak mellett: u. m. igen csinos, izléses kivitelű cég- és címtáblákat, mindennemű cimereket, színházi díszlet-festészetet, zászló feliratokat, mindennemű aranyozásokat, diszmű és üvegtábla festészetet, templom festészetet, emléklapokat és képeket, — egyszerű és művészi kivitelben.

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezve, maradok hazafias tisztelettel:

Rigly János,
műszaki cimfestő.

2 TANULÓ FELVETETIK
THIERFELD DAVID könyvkereskedésébe és könyvnyomdájában.

Amortizációs tisztvis. kölcsön ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt
Az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselő-sége”
Kolozsvár,
Ferencz-József-ut 7. szám alatt.
Válaszbélyeg csatolandó.

Keresek szeptember hó 1.-re

kényelmes kis lakást

egy szoba, konyha stb.

Ajánlatokat kérek a kiadóhivatalba.

CSEMEGE- és GYÓGYSZŐLŐ

édes, nemes fajokbau 380 f; továbbá nemesített őszi barack 450 f; csemegekörte 450 f; Ananaszdinnye 350 f; rétes és csemege alma 350 f; őszi szilva 380 f; tiszta hegyi virágméz 780 f; fajonkint 5 kilós postacsomagolással és bérmentve szállítja:

:: FRANKL és TÁRSA ::
VERSEC (Délvidék).

Hölgyek

— részére nélkülözhetetlen! —

Legjobb szépítőszert a

Földes-féle MARGIT CRÈME

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdit és fiatalít.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

Kiváló toilett-cikkek: Margit-hölgypor (3 színben) 1.20 kor. Margit-szappan 70 fillér, Margit-fogpép 1 kor., Margit-arcviz 1 kor.

Kapható Fogarason:
Hermann P. János, Steinburg A. Pildner,
Dr. Kontesveller Károly gyógyszeré-
szeknél.

Páratlan és csodás hatásu.

Ovakodjunk utánszatókötő!

Tüzifa raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a mai naptól a hirneves vledényi tüzifa Fogarasra való szállítását megkezdem. Megtekinthető özv. Goldbergerné udvarán, ahol azonnali szállításra rendelvények elfogadtatnak. Kiváló tisztelettel:

Özv. Goldberger Samuelné.

:: Kotta ::
ujdonságok!
Feltűnő olcsóság!

A legszebb 101 magyar népdal
 3 K helyett . . . K 1.90

Blaháné dalai 102 magyar népdal
 3 K helyett . . . K 1.90

Most jelent meg:

Fráter Loránd legkedveltebb dalai, zsebkiadás . . . K 2.—

Legkedveltebb **Cabaret** dalok, zsebkiadás . . . K 2.—

Operette album, tartalmazza a legújabb operettek dalait zsebkiadás . . . K 2.—

Kuruc nóták, zsebkiad. K 2.—

Vidám dalok gyűjteménye, zsebkiadás . . . K 2.—

Ezekon kívül a legújabb operettek és operák dalai mind raktáron vannak.

Nagy raktár Gerő-féle 20 filléres kollakban.

Thierfeld D.

könyvkereskedése.

Törv. Bonyilvántartási könyvek

vékony 1 kor. 30 fillérért és vastag 2 kor. 20 fillérért (3 nyelvben: magyar, német és román)

THIERFELD DÁVID

könyvkereskedésében kapható.

Hirdetések

jutányos áron felvételnek
 a lap kiadóhivatalában.

MAYER
GÉPGYÁR

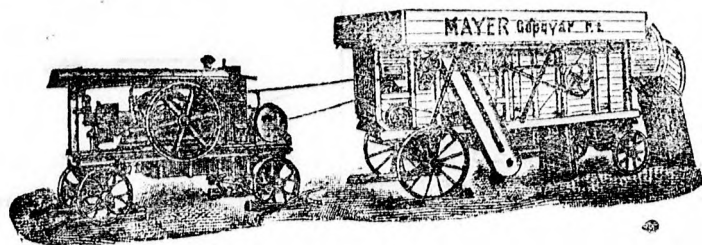
vas- és fémöntőde
 részvénytársaság
 SZOMBATHELY
 BUDAPEST.

VI. KER. VÁCZI-KÖRUT 61. SZÁM.

:: Legrégibb ::
 hazai gépgyár!

Motorgyár

Alapítva 1850 évben.

Benzin- és szivógázmotorok gyára.

MALOMÉPÍTÉSZET. VIZIMALOM-BERENDEZÉSEK.

Benzin-cséplőkészletek 3 lóerejétől — 16 lóerőig. Benzin stabil motorok 1—100 HP-ig. Szivógázmotorok 6—120 HP-ig, faszén, kokszt és antracit tüzelésre berendezve, szerelve és üzembe átadva.

Olajgyártási gépek, borsajtók és mindennemű mezőgazdasági gépek gyára.

Árjegyzék ingyen! Képviselek kerestetnek!

Egy fűszerüzlet

korcsmával

és a hozátartozó

5 szobával beteg-

:: ség miatt ::

KIADÓ

esetleg

eladó.

Tudakozódni lehet:

Klein Dávidnál,

Felsőárpáson

! Nyavalyatörés !

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hatályú gyógyszerár által Majna Frankfurt.

Vidéki szülők !! figyelmébe !!

Uri családnál szeptember 1-étől három diákot vesznek fel

teljes ellátásra.

Csakis az öt alsóbb gimn. osztályból. Naponként ötször étkeznek a családdal egy asztalnál. Szép, nagy, külön szobát kapnak.

Cím a kiadóhivatalban!!

Domány Artur
 épület- és tűzifa-kereskedése
FOGARASON.